

ההצבעה בעד הצעה (א) (הצעת הוועדה) 4 קולות בעד הצעה (ב) 6 קולות.

הא' טור-סיני: כולנו מודים למחברי ההצעה הנוכחית על טרחתם, אלא שמטעמים מעשיים אנו רואים אחרת. מציע להוסיף על חברי הוועדה הקיימת את האדונים בנעט, כהן, טור-סיני, שירמן. ההצעה נתקבלה.

הישיבה האחת-עשרה

ביום י"ג בתמוז תשס"ו בשעה 10.15—12.30 לפה"צ בבית החלוצות בירושלים. הנוכחים: החברים האדונים בן-חיים, בנעט, ברקוביץ, הזז, טור-סיני (יו"ר), ייבין, כהן, קלוזנר, ריבלין, שירמן, שמעוני, שניאור. החברים-היועצים האדונים בורלא, בן-נון, ברגרין, ינון, מלמד, פרץ, שלי. חבר-הכבוד הא' סלושץ. המנהל האמרכלי הא' מנור. חברי המזכירות המדעית האדונים איתן, דותן, מדן. האדונים וויסלבסקי ופולוצקי הצטדקו על היעדרם. סדר היום: (א) דו"ח של המנהלה (ב) אישור התקנון של הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (ג) תעתיק מלים עבריות בכתב לאטיני — דיון והחלטות (ד) דיון במונח הגיאוגרפי "אגם" או "ימה"

א. הא' טור-סיני מוסר דו"ח: עד עתה לא היה אפשר להפעיל מערכת ללשונונו. ועד הפרסומים הציע הצעה ותיקן אותה בשבוע שעבר. לפי שעה הוצע הא' בן-חיים כעורך מטעם מערכת, שהרכבה המלא ייקבע בישיבה הבאה של ועד הפרסומים. בקרוב יאורגן המשך עבודת המילון ההיסטורי; מוסד ביאליק אישר בימים האחרונים את תכניתנו ואת הרכב המערכת שהצענו. ועד הפרסומים והמנהלה הציעו לצרף את הא' בן-חיים כחבר בוועד הפרסומים.

בהצבעה חשאת נתקבלה ההצעה פה אחד.

הא' טור-סיני: לפי הצעת ועד הפרסומים יהיה המזכיר המדעי הא' מדן המזכיר לפרסומי האקדמיה.

ב. הא' טור סיני: ועד המינוח הגיש לטכניון העברי את הצעת התקנון של הוועד המרכזי למונחי הטכניקה. הטכניון קיבל את ההצעה, ועכשיו טעון תקנון זה אישור המליאה.

הא' איתן: התקנון מחייב את הוועדה המשותפת של האקדמיה והטכניון לנהוג לפי תקנות האקדמיה. זה לא היה ברור לפי ההסכם הקודם, שהיה עם ועד הלשון. כדי להבטיח תיאום זה היה צורך בתקנון. וזה נוסח ההצעה:

תקנון הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה

(1) האקדמיה ללשון העברית והטכניון, מכון טכנולוגי לישראל, מאשרים בזה את קיומה של הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה, שייסדה ועד הלשון העברית והטכניון העברי לפי הסכם מיום ז' בשבט תש"ג. לשם תיאום פעולת הוועדה המרכזית לחוק המוסד העליון ללשון העברית, תשי"ג (ספר החוקים 135) ולתקנון האקדמיה ללשון העברית, תשי"ד (קובץ התקנות 465) הסכימו האקדמיה והטכניון על תקנון חדש זה של הוועדה המרכזית.

(2) הוועדה המרכזית מורכבת מארבעה באיכות האקדמיה ומארבעה באיכות הטכניון. בשעה שתראה הוועדה צורך ותועלת בהגדלת מספר אנשי הטכניקה שבתוכה ע"י צירוף אנשים מחוץ לאקדמיה ולטכניון - בין כנציגי מוסדות, כגון צבא ההגנה לישראל, מכון התקנים הישראלי, אגודת האינג'נירים והארכיטקטים ואגודת המהנדסים שליד הסתדרות העובדים הכללית, בין כאישים - יהא מותר לצרף לא יותר מ-4 חברים נוספים. לפי תקנון האקדמיה על הוועדה להביא את הצעתה בעניין זה לפני ועד המינוח של האקדמיה.

(3) האקדמיה נותנת את מחצית סכום ההוצאות של מזכירות הוועדה המרכזית.

(4) תפקידה של הוועדה המרכזית לקבוע את המונחים למקצועות הטכניקה השונים.

(5) כל הוועדות העוסקות במונחי טכניקה למקצועותיה - אף אלו שלא יזמה אותן הוועדה המרכזית - מתמנות בהתייעצות עם הוועדה המרכזית, ע"י ועד המינוח של האקדמיה בהתאם לתקנון האקדמיה.

(6) הצעות מונחים בעלי אופי טכני, הנדונים באקדמיה, יובאו לפני הוועדה המרכזית לשם חוות דעת לפני קבלת החלטה סופית עליהן.

(7) הוועדה המרכזית רשאית להעמיד לצורך עבודתה ועדות משנה, שתפקידן הכנת הדיון בנושאים מסוימים בוועדה המרכזית. חברי ועדות המשנה משתתפים בישיבות הוועדה המרכזית בשעת הדיון בהצעותיהם.

(8) החומר, שהוכן בידי הוועדה המרכזית, יתפרסם על-ידי האקדמיה, לאחר שאושר לפרסום על-ידיה.

בהצבעה אושר התקנון פה אחד.

ג. הא' טור-סיני מסכם בקצרה את מהלך הדיונים בשאלת התעתיק: מסקנות הוועדה לתעתיק הושמעו בשעתן בהרצאת הא' בן-חיים בישיבה השיעית. כשהובאו מסקנות אלה לפני המליאה, נתעוררה הבעיה בצורה אחרת: היא הכירה בצורך בתעתיק פשוט לצרכים פשוטים. התברר, שלשם מטרה זו לא נצליח בתעתיק מסובך, מדויק, מדעי, ומאחר שאין הצרכים שווים, יש צורך גם בתעתיק שני, מדויק יותר, בשביל מפות, קטלוגים מדעיים וכד'. האקדמיה לא תוכל להשתמש מלתת פתרון לשני הצרכים, אחרי דיון רב ואחרי ויתורים

הנה לפנינו היום שתי הצעות, שעובדו ע"י הוועדה, שנתמנתה מטעם המליאה בשיבתה הקודמת. גוף ההצעה הומצא לחברים לעיון. כוונתו של התעתיק הפשוט היא להעתיק את העברית לכתב לאטיני, עד כמה שאפשר, לפי מה ששומעים במבטא. קיימים כאן הקשיים של פשרה בין כמה וכמה לשונות: כידוע, הלשון השנייה בשימושנו היא האנגלית; הלשון הדיפלומטית — הצרפתית; וצריך לדאוג גם ללשונות אחרות המדוברות בפי אחינו בחפוצות. מובן, שאין למצוא פתרון אידיאלי. ברור, שאי־אפשר ללמוד עברית מן התעתיק, הוא גם אינו מיועד ליודעי עברית. בעיקר השתדלנו, שתעתיק זה לא יביא את הלועז לידי טעות גסה בהגיית המלה העברית.

הצעה מתוקנת לתעתיק מעברית לכתב לאטיני

הוועדה מציעה לקבוע תעתיק פשוט לשימוש עממי, כגון שלטים, חותמות־דואר, דרכונים, מודעות ומסמכים, ועל־ידו תעתיק מדויק יותר לשימוש שיש בו צורך בהבחנה מדויקת יותר, כגון מפות, קטלוגים וכדומה. התעתיק המדויק יותר לא יהא בו אלא השלמה לתעתיק הפשוט. יהיו בו סימנים מוספים אחדים, שהתעתיק הפשוט משמיטם, ואילו המדויק יותר מדייק בהם. סימנים אלו מיועדים להבחנה בין צמדי ההגאים הקרובים זה לזה בהגייה, ושאינן דרך להבדיל ביניהם בכתב הלאטיני הפשוט (ה — ח, ת — ט, א — ע).
 הערה: לא היו כל חילוקי דעות — לא בוועדת התעתיק ולא במליאה — לגבי העתקת העיצורים ב, ג, ד, ה, ו, ז, י, כ, ל, מ, נ, ס, פ, ר, ש (שמאלית המועתקת כסמ"ך); וכן לא לגבי העתקת התנועות פתח, קמץ, חולם, שורק, קבוץ, חירק וסגול. לקמן ידובר אפוא רק באותם הגאים, שהיו שנויים בוויכוח.

א. התעתיק הפשוט

1. א, ע — שני עיצורים אלה יסומנו באפוסטרופן ('). ולא יסומנו אלא בתוך התיבה, כשהם בשווא או כשהם אחר שווא (נח):
 Ne'dar, Ra'ya; Yig'al, Gid'on (נאָדַר, רַעְיָה; יִגְאֵל גִּדְעוֹן).
 לא יסומנו לא בתחילת התיבה ולא בסופה; Aharon, Uzzi; Geva (אהרן, עֹזִי; גִּבְעָה). וכן לא יסומנו כשהם בין שתי תנועות: Meir, Yael, Neeman (מַאִיר, יַעֲל, נַאֲמָן). אולם רשאי הכותב לנקד נקודות trema (צירי עליון) מעל לתנועה השנייה, כדי למנוע מיוזגן של שתי התנועות בפי קוראים הרגילים בכך בלשונם הלועזית (Meir, Yaël, Neëman).

2. ח — Zerah, Hovav (זֶרַח, חוֹבָב)

3. ת, ט — Tel-Aviv, Tira (תֵּל-אַבִּיב, טִירָה)

4. ק — Petah-Tiqwa (פֶּתַח-תִּקְוָה)

5. צ — Çadoq, Çivya (צָדוֹק, צִבְיָה)

6. ש — Šahar, Šimšon (שָׁחַר, שִׁמְשׁוֹן)

7. כֶּרֶם — הצעת חלק הוועדה kh; הצעת חלק אחר של הוועדה k (כמו כדגוש): Barukh או Baruk (ברוך); Zikhron Yaaqov או Zikhron Yaaqov (זכרון יעקב).
8. ה שווא הנע: רוב הוועדה מציע, ששווא נע לא יסומן כלל, לא שווא נע שאחר תנועה ולא שווא נע שאחר שני עיצורים; לפי זה: Kfar, Šomron, Ašqlon, Yhezqel (כפר, שומרון, אשקלון, יחזקאל).
הערה: לפי זה יש לסמן הגה א והגה ע גם כשהם אחר שווא נע: Z'ev, R'uven.
- המיעוט בוועדה מציע, שכל שווא נע יסומן e; לפי זה: Kefar, Šomeron, Ašqelon, Yehezqel
9. הדגש החזק יסומן תמיד בהכפלת העיצור: Tammuz, Haggalil (תמוז, הגליל).
10. הצירי יסומן e, כמו הסגול.

ב. התעתיק לצרכים מדויקים יותר

- בתעתיק זה תועתק א — ' פרט לאל"ף נחה ולאל"ף שבראש התיבה: M'eir, Yig'al, Ne'dar (אבל Aharon, Gera — אהרן, גרא).
- כל ע תועתק ^c: ^cUzzi, Geva^c, Ra^cya, Gid^con.
- ח — h עם סימן הֶבְחֵן בצורת קו מאוזן סמוך לראש האות.
- ט — t עם סימן הֶבְחֵן בצורת קו מאוזן נוסף סמוך לראש האות. צורת הקו הנוסף להבחנה תיקבע לפי עצת גראפיקן מומחה.
- כֶּרֶם: חלק הוועדה מציע k עם סימן הֶבְחֵן בצורת קו מאוזן בדומה לסימן הֶבְחֵן של ח. ט.
- בתעתיק זה רשות לסמן צירי — é, כדי להבדילו מן הסגול.

הא' שמעוני: הניסוח של סימון העיצורים א—ע אינו ברור. יש להשמיט את המלים „ולא יסומנו אלא“.

הא' בנעט: אני מציע להוסיף לפני הפרטים הערה קטנה בנוגע לשמות פרטיים שמקורם בלועזית. בשטח זה חטאו הרבה; זכורני, למשל, שקראתי פעם על חותמת דואר מתרצליה את שם המושבה בצורת Hertzeliya או כדומה. הא' טור-סיני: נמסור לממשלה הצעה נוספת של כתיב שמות לועזיים המשמשים בעברית.

הא' בנעט: ניסחתי את ההערה המוצעת בצורה זהירה, ואפשר לקבלה מיד: שמות פרטיים הבאים בכתב עברי רק כתעתיק מִקְתָּב לועזי לאטיני יבואו בתעתיק מעברית לכתב הלאטיני בצורתם המקורית: Herzl, ולא Herql.

הא' טור-סיני מעיר, שיש לדון גם במלים לועזיות אחרות המשמשות גם בעברית, כגון פסיקה, מתמטיקה, אקדמיה.

הא' בן-חיים: נדון כאן בכל פרט לחוד, בלי לשים לב לניסוח המדויק.
הא' טור-סיני: צריך לתת ייפוי-כוח לוועדה לנסח, אחרי שיתקבל גוף הכללים.

הא' כהן: השאלה אינה רק כיצד לכתוב מלים לועזיות בכתיבן המקובל בשפתן; גם תעתיק שמות עבריים, הנהוגים מכבר בלועזית, כמו ירושלים - Jerusalem, דורש הבהרה.

הא' שניאור: לא ברור, באיזו שפה הוא התעתיק.

הא' טור-סיני: התנועות הן לאטיניות, ואף נהגות כמו בלאטינית.

ד. עם בואו של חבר הוועדה למונחי הגיאוגרפיה הא' א"י בראוור, שהוזמן כאורח לישיבת המליאה, נפסק הדיון בשאלת התעתיק, כדי לשמוע את נימוקיו של הא' בראוור בעניין המונח „יָמָה” או „אָגָם”.

הא' טור-סיני: הא' מדן, כמוזכר הוועדה למונחי הגיאוגרפיה, ימסור אינפורמציה ממצה על השאלה העומדת לדיון.

הא' מדן: בעוד שבוע או שבועיים יישלח לחברים חוזר של מונחים בפרק גדול בגיאוגרפיה - בפרק הגיאומורפולוגיה.

הוועדה למונחי הגיאוגרפיה, בדיונה במונחים אלה, החליטה להביא לפני מליאת האקדמיה להכרעה את חילוקי הדעות בקביעת מונח עברי למקווה-מים טבעי קבוע, שאינו משולב במי האוקיינוסים. מקווה מים כזה נקרא ברומית lacus, ומכאן lac בצרפתית, lake באנגלית. בגרמנית הוא קרוי See בלשון זכר (להבדילו מ"See בלשון נקבה, שהוא ים); ברוסית озеро, בפולנית jezioro.

בספרי הלימוד, במפות ובספרות המקצועית יש כותבים „אגם” ויש כותבים „ימה”. ועד הלשון קבע בשנת תרפ"ז: יָמָה (זכרונות ועד הלשון, מחברת ו', עמ' 44).

בקביעת המונח תלויה שרשרת ארוכה של מונחים מורכבים, שאחד מחלקיהם הוא „אגם” או „ימה”.

מובאים כאן דברי הנמקה לשתי ההצעות.

חבר הוועדה מר אברהם פרנס נימק את ההצעה „אגם”, וזה לשונו:

(א) אין הבדל ניכר בין המונח „יָמָה” לבין המונח „ים”. במורפולוגיה יש צורך להבדיל את ההוראות ע"י מונחים שונים כדי למנוע ערבוב המושגים.

(ב) „אגם” נמצא בשימוש יעיל בהוראת lake, כגון במונחים „משקע אגמי” (להבדיל ממשקע ימי), „איגום” (יצירת אגם מלאכותי) וכו'.
(ג) אלמלא השימוש במלה אגם, היינו צריכים למצוא מלה אחרת להוראת lake, שתהא נבדלת מן „ים” ומן „ימה”.

(ד) החוראה המקורית של אגם, כמקווה מים שאינו מבוע, אינה נוגדת את השימוש המחודש כמונח של lake (ישע' לה, ז; תה' קז, לה; קיד, ח).

ה) הוראתה הנגזרת של אגם כמקווה מים, שנכבש על ידי סוף, הולמת יפה תופעות גיאומורפולוגיות של lake בשלב כיבושו על ידי צמחים אגמיים (lacustre) והפיכתו לביצה או התייבשותו. חבר הוועדה הא' א"י בראור נימק את ההצעה „ימה", וזה לשונו: בתנ"ך ובספרות התלמודית והרבנית אין שם מיוחד למקווה-מים שאינו מחובר לאוקיינוס. אע"פ שלעניין ההלכה בדבר התרת עגונה יש הבדל בין מים שיש להם סוף ובין מים שאין להם סוף. החבחנה בשם הייתה דרושה משעה שמשכילים אמונים על ספרות אירופית החלו לכתוב פרקים וספרים בגיאוגרפיה. בעל „ספר הברית השלם" כותב בח"א מאמר ח פרק ו: ימים קטנים ברא הקב"ה בעולמו גם כן והם עמקים עמוקים בארץ ורחבים ובהם מקוה מים רבים עומדים ונחים במקום אחד, והמה נקראים יאורים ובלשון אשכנז (זעזען). בשם „יאור" משתמשים רוב המשכילים יותר מ־120 שנה אחריו. פ' אוירבך כותב בשנת תרע"ב במבוא לספרו „תורכיה" (עמ' ו): „לא מצאתי בעברית שם מדויק להוראת ים פנימי (See, lac) ובחרתי את השם יאור, המקובל להוראה זו בספרותנו החדשה, והמנוח ספיר הציע השם ימית". מבין המשכילים השתמש אשר ראדין (1860) בשם ים, ונ' סוקולוב (1878) בשם ברכה.

בימי הבית הלאומי הרבו להשתמש בעיתונות, ובעקבותיה בבה"ס בשם „אגם". שם זה מוטעה לא פחות, ואולי יותר מן השם „יאור". כי השם „אגם" מציין בתנ"ך בצֶּה שבה צמחים העולים מעל לקרקע הטובעני. מכאן השם „אגמון". בבבלי מציין השם „אגם" בעיקר צמחיית ביצות, המשמשת מרעה לבקר. את האגמים אפשר לשרוף: „ואת האגמים שרפו באש" (ירמ' נא, לב); אמר רב ברונא אמר רב: עכו"ם שהצית את האור (האש) באגם כל החגבים שבאגם אסורין... משום בשולי עכו"ם (בבלי ע"ז לח.). היוצא מזה, שלשם אגם ל־lake אין הצדקה מנקודת מבט בלשנית וגיאוגרפית־פיסית. לו נתקבל שם זה בתקופה פריהיסטורית של הלשון, כמו λίμνη או lacus או osep, כי אז לא היה מקום להתווכח על ההיגיון שבו. אבל היות וה„מסורת" של שם זה היא רק בת 30 שנה בערך ומקורה במערכת „דואר היום" או במקור דומה לזה, אין להתחשב בה, ובפרט שכל הזמן היו עוררים ומתנגדים לשם זה. בסעריי ובעבודתי בהוראה הנהגתי את השם ימה עוד קודם שראיתי את „ימית" של ספיר. השם אינו מחודש, והוא נמצא בירושלמי שקלים ה, א מלשון הדיבור של נשים בדרך השאלה למקור דמיה של האישה, הקוראת לו „ימתי". יש לשער, שהשם „ימה" ציין בדיבור ים קטן. הגרמנים קראו לים See בליג, ואנו ניחד את הצורה הנקבית, המציינת הקטנה, ל־lake. השם „ימה" כבר נתקבל פעם ע"י ועד הלשון ונתפרסם ברשימת מונחים. יש לשם זה מסורת כפי מאות תלמידיי ובספריי, שנפוצו ברבבות טפסים, וכן בעשרות מאמרים על נושאים גיאוגרפיים בעיתונים. הוא הגיע

ללא ספק אל כל און השומעת עברית, אף על פי שאינו נפוץ כמו „אגם“.

עד כאן הנימוקים של שתי ההצעות. יש לשים לב לשלושה פרטים: (1) הפרט ההיסטורי או האטימולוגי, (2) שימושה של המלה למעשה בספרי המדע המקצועיים ובספרי הלימוד, (3) הצורך לגזור מן השם גם פועל ושם-פעולה. בשימוש של „אגם“ במקרא מצאנו, שלא תמיד הוא הולם את המונח הנדון כאן. על יד השימושים המציינים מקווה מים כגון „אשים מדבר לאגם מים“ (ישעיה מא, יח), „ההפכי הצור אגם מים“ (תהלים קיד, ח) ועוד — אנו מוצאים גם שימוש, המורה כנראה על סוג צמחייה, כדעת מפרשים: „ואת האגמים שרפו באש“ (ירמיה נא, לב). ואף בתלמוד מצאנו: „אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמוסין וכו“ (שבת יא ע”א).

הא' בראוור: בתלמוד אין מבחינים בין lake לבין ים. מימי ס' הברית השתמשו ב"יאור". אח"כ נקבע השם „יאור“ לנילוס בלבד. „ימה“ נמצא בירושלמי, ואשר לפעם נגזר מן השם — הרי גם באנגלית אין פועל. אנו יכולים לומר: להקוות ימה. אגם אינו מושג כל כך הידרוגרפי. אם שורפים את האגמים (כמו שמצאנו במסכת ע"ז), ויש בהם חגבים, שיותר לאכול אותם — זה מוכיח, שאגם הוא יותר וגטציה מאשר אוסף מים (וכן בירמיה נא). אם יתקבל המונח „אגם“ — צריך יהיה ללמד את המורים, שבתנ"ך יש לו מובן אחר. (הא' בראוור עזוב את הישיבה בסיימו דבריו.)

הא' שניאור: ימה — מונח מצוין במינו. אפשר להבחין גם בין אגם ואַגְמָה. אגם — מקווה מים גדול, אגמה — מקווה מים קטן מאגם, יש להחמיר על ריבוי ניואנסים שבלשונו ולא לוותר עליהם. ויש לזכור, שיש עוד ברכה לפני אגמה, ויש אוקיינוס אחרי ים... ברכה, אגמה, אגם, ימה, ים, אוקיינוס — זוהי הַגְמָה של תופעות טבע, שאין להקל בכל אחת מהן. אבל אם ברצונכם לקצר דווקא — קצרו. אעמיד את הדבר לדין חברים פעם אחרת.

הא' בן-נון חולק על הא' בראוור בדבר משמעות „אגם“ בתנ"ך: בשמות ז, ט מופיעים אגמים עם נהרות ויאורים, וכיוצא בזה במקומות אחרים. בתלמוד אמנם מובנו בדרך כלל כמקום וגטציה, אך במועד קטן למשל מוצאים גם „נהרות המושכים מימיהם מהאגמים“. מבחינה היסטורית מבוסס אפוא המונח „אגם“ למקווה מים. אולם עוד יותר עלינו לדאוג לצד השימושי. המונח „אגם“ יהיה חדי-משמעי, ברור וגמיש; חשוב ביותר, שאפשר לגזור ממנו (איגום, אַגְמִי).

הא' ייבין: יש להסיר מן הדיון את מובנו הראשון של „אגם“. הפכנו „חשמל“ ל-electricity. גם „אגם“ הוא מופנה. נחוץ מונח מדויק, שיבדיל בין ים לבין אַגְם, ושיהיה קל לבנות ממנו פועל. לאנגלים יש אמצעים אחרים. „קֶה“ אינה מבדילה — היא קרובה ל"ים". גם בתלמוד אינו רחוק „אגם“ מעניין זה.

הא' שמעוני: ברוסית קוראים לזה „ים פנימי“. גם לנו יש ים-כנרת וים-המלח, שאינם משולבים במי האוקיינוס. ימה — אינה נחוצה. אגם — הרבה יותר קטן.

הא' כהן: גם ברוסית אין מונח מיוחד "ים פנימי", ואין הוא אלא מסביר את תכונתם של האגמים הגדולים האחדים, שמשום עוצם גודלם הם נקראים ימים: הים הכספי, השחור וים-המוות (ים המלח). אשר ל"ימה", איני מבין, מה צורך יש לחדש מונח זה במקום אגם, השגור בספרות ובספרי הלימוד זה עשרות שנים. כחצי יובל שנים השתמשתי במלה "יאור", ואחר כך הפכתי בכל מקום ל"אגם". כלום יהיה עליי עתה לשוב ולשנות ל"ימה"? לא אחזור על הנימוקים הנכונים, שנשמעו כאן בזכות "אגם", רק אוסיף, ש"ימה" מוכרחת להיות, משום קרבתה למלה "ים", משהו גדול ביותר, שלא כן "אגם", היכול להיות גם בעל מדה מצומצמת.

הא' טור-סיני: מה יוצא מן המקורות? אמנם אין להתעלם מן הפסוקים שעולים בתודעה של היהודי. אגם מים הוא בוודאי מקום שיש בו מים. אבל הוא קשור בתודעת הלשון גם עם אגמון-גומא, ולכן מתאים הוא ל"Teich", אוסף מים קטן. גם בגרמנית der See או die See קרובים, כמו ים — ימה. "ימה" נבנתה בעברית כשם שנבנתה בערבית "בחרה" מן "בחר". ובאשר לגמישות — לגזירת תואר — אפשר לגזור גם מן "ימה" תואר "ימתי"; פועל: "ימת או ימות". "אגם" — יש בו טעם לפגם. זהו מקווה מים מצומצם. בערבית מתחבר הסיום "י" לשורש בלבד; בערבית הוא מצטרף גם ל"ת" שאחר השורש (השווה מעקתי ועוד), ואפשר להבחין, למשל, בין "מדיני" ו"מדינית".

הא' פריק: בשאלה הנדונה עלינו להתחשב במקובל בעברית, כיוון שבתקופתנו זו של חידושים רבים בלשון יש לשנות רק את ההכרחי ביותר. ובימינו מקובלת המלה אגם גם בספרי לימוד וגם בלשון הכתב והדיבור.

הא' מדן: בספרי הלימוד נוהג "ימה".

הא' ייבין: רק בספרי בראור.

הא' בן-חיים: הבעיה היא לקבוע לא שם פרטי לים המלח, אלא מונח טכני: מהו ים המלח מבחינה הידרוגרפית — אגם או ימה? במקורות משתמע "אגם" לשני פנים. ועד הלשון ראה לפני 30 שנה את שתי האפשרויות וקבע "ימה". אין נימוק מכריע לסטות ממה שקבעו אז.

הא' סלושק: יש לברר את המושגים השונים שבפרשה זו:

ים — שם הים באכדית ובמליצת ראס-שמרה תאמת, תהם ולא נמצא השם ים (בצורה יִם) באשורית לפני החיקסוס והעברים, וכן לא נמצא במצרית קדומה (ורק בקופטית יש ים). זה מלמד, כי השם ים חדר מן החוץ, כשהתקרבו העברים אל חוף הים. ברור כי השם ים כולל כל מקווה מים; וים הנחושת, או ים של שלמה במקרא, וכן הים שבנה דיוקלטיאנוס מוכיחים כי כל שטח מים נקרא בשם ים (ים כנרת, ים סומכי וכו'). רק בדורות מלכות רומא הבדילו (בתלמוד) בין ים לים-אוקיינוס (שאינו לו רמז בפניקית).

י אור — הוא שם מצרי מובהק (יור). יאור לחוד ואגם לחוד (שמות ת, א).

(במצרית הוא מיוחד לזרמי מים נוזלים של הנלוס, בין שהם נהרות, תעלות

(Jacs¹).

אגם — שטח או משקע מים ביבשה, שלרוב אין לו חיבור אל אגן מים של נהר וכדומה. (ואין זו ביצה סתם, כי יש לו סימנים מיוחדים כגון גאות

המים בזמן הגשמים או שיטפון, שזה מביא לידי צמיחת גומא ואגמון. בחודשי היובש ושפל המים האגם נהפך לביצה. באשורית אגמ פירושו בצה וגם lac. בלשונות לוב אגולמי הוא הרחבה מן הכנענית אגמו. אבל יש סימנים ברורים במקרא, כי האגם הוא פעמים (בקיץ) בצה קרושה ופעמים (בזמן הגשמים והשיטפונות) lac של מים עם צמחים. כגון: „והיה השרב לאגם” (ישעיה לה, ז) פירושו: השרב - החורב - נהפך לאגם (עם צמחים). והיפוכו בירמיה (נא, לב): „ואת האגמים שרפו באש” (משמע שהסוף היה גדל סמך כל כך, עד שאחזה בו אש והובישו המים).

אגמון - הוא הצמח בעיקר ולא המים בייחוד. והנה גם הוראת השם אגמון במקרא מעידה, כי בגבעולי צמח רך וכסוף הכתוב מדבר.

הא' קלוזנר: במערכת האנציקלופיה העברית הושמעו כל אותם הנימוקים לכאן ולכאן, שנשמעים כאן - וקבעו שם „ימה”, וכך נוהגים למעשה בכל כרכי האנציקלופדיה.

הא' ברקוביץ מסכים לאגם: ימה היא מחודשת; יש לה סמוכין רק פעם בירושלמי. „אגם” היא מלה מקובלת שנים הרבה בספרות המודרנית.

הא' טור-סיני: צריך לכנות מושג, והשאלה היא מדעית. אם יש הצעה נוספת - הרשות לדרוש דיון עליה, והיא תוחזר לוועדה.
עיי הצבעה הוחלט, שאין לדון בהצעה נוספת.

בהצבעה על השאלה עצמה, שהתקימה אחרי הפסקה קצרה, הצביעו 11 חברים מבין 12 הנוכחים. 7 - בעד „ימה”; 4 - בעד „אגם”.

אושר המונח „ימה”.

המשך הדיון בכללי התעתיק נדחה לישיבה הבאה.